

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

DOM
2016-03-10
Meddelad i
Härnösand

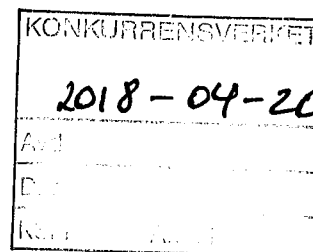
Mål nr
1962-14 E

SÖKANDE

Konkurrensverket (dnr 457/2014)
103 85 Stockholm

MOTPART

Solatum Hus & Hem AB, 556194-2177
Box 43
881 21 Sollefteå

SAKEN

Upphandlingsskadeavgift enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar, med delvis bifall till Konkurrensverkets ansökan,
att Solatum Hus & Hem ska betala en upphandlingsskadeavgift om 70 000 kr.

Dok.Id 95968

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 314 871 27 Härnösand	Backgränd 9	0611-46 06 00 E-post: forvaltningsratteniharnosand@dom.se www.forvaltningsratteniharnosand.domstol.se	0611-51 18 20	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

95-40 810
Förvaltningsrätten fann i dom den 3 december 2013 i mål nr 2097-13 att Solatum Hus & Hem (Solatum) genomfört en otillåten direktupphandling men att avtalet som Solatum slutit med ISS Facility Service AB (ISS) fick bestå med hänsyn till tvingande allmänintresse.

Konkurrensverket yrkar med anledning av det att förvaltningsrätten jämlikt 17 kap. 1 § 2 LOU beslutar att Solatum ska betala 85 000 kr i upphandlings-skadeavgift. Till stöd för sin talan anför Konkurrensverket bl.a. följande.

Under 2011 genomförde Solatum en upphandling avseende städtjänster och tilldelade Rentav Städ och Miljövård AB (Rentav) kontrakt. Solatum valde därefter att inte utnyttja en avtalad förlängningsoption på grund av missnöje med hur städtjänsterna hade utförts, varför avtalet med Rentav upphörde den 31 december 2012. Under hösten 2012 påbörjade Solatum arbetet med att förbereda en upphandling av ett nytt städavtal omfattande flera av kommunens skolor. Ett nytt upphandlat kontrakt skulle enligt Solatums bedömning inte hinna träda i kraft vid årsskiftet, varför man såg sig nödgad att direktupphandla ett städavtal med ISS avseende tiden den 1 januari 2013 – 31 juli 2013. Avtalet hade ett värde om 1 120 000 kr, vilket är det belopp som ska läggas till grund vid beräkandet av upphandlingsskadeavgiftens storlek. Någon möjlighet till förlängning av avtalstiden fanns inte, då avtalet enbart syftade till att täcka upp för den avtalslösa perioden innan Solatum kunde tilldela kontrakt enligt LOU. I mars 2013 annonserade Solatum upphandlingen av städtjänster för tre skolor i Sollefteå kommun. Den 3 juni 2013 meddelades tilldelningsbeslut genom vilket ISS tilldelades kontrakt.

Enligt 17 kap. 2 § första stycket ska Konkurrensverket ansöka om att en upphandlande myndighet ska betala en upphandlingsskadeavgift om en domstol fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Konkurrensverket har således en skyldighet att ansöka om upphandlingsska-

deavgift. Det följer av ordalydelsen i 17 kap. 1 § 2 LOU att grunden för att påföra Solatum en upphandlingsskadeavgift är den lagakraftvunna domen i målet angående överprövning av det ingångna avtalets giltighet (Förvaltningsrätten i Härnösand mål nr 2097-13; härefter benämnt målet om avtalsgiltigheten). Enligt Konkurrensverkets uppfattning finns därför i förevarande mål om upphandlingsskadeavgift ingen möjlighet att ompröva om det ingångna avtalet är en otillåten direktupphandling. Omständigheterna kring den konstaterade överträdelsen har i detta mål endast betydelse för sanktionsvärdet och avgiftens storlek.

Konkurrensverket har i mål om upphandlingsskadeavgift på grund av otillåten direktupphandling ansett att avgiften för en sådan överträdelse av normalgraden bör ligga i mitten av den övre delen av tioprocentsskalan, dvs. ca 7-8 procent av avtalets värde. Det ska noteras att Konkurrensverket i flera avgöranden från kammarrätter och förvaltningsrätter fått fullt gehör för sin beräkning av upphandlingsskadeavgift, vilken bedömts vara väl avvägd (se bl.a. Kammarrätten i Göteborg mål nr 8363-8367-12; samt 5703-13; Kammarrätten i Stockholm mål nr 5426-12, 5427-12 respektive 5452-12 samt 1305-12; Se även Kammarrätten i Sundsvall mål nr 672-13, domen har överklagats och Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd, HFD mål nr 7021-13). Konkurrensverket har i dessa mål haft samma utgångspunkter för beräkningen av avgiftsbeloppet som i förevarande mål.

Att avtalen fått bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse kan inte i sig motivera en sänkning av upphandlingsskadeavgiften. Solatum har redan i det bakomliggande målet om avtalsgiltigheten fått tillgodoräkna sig omständigheten att det förelåg tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Det kan inte ha varit lagstiftarens avsikt att upphandlingsskadeavgiften ska sättas ned så snart det i ett mål om överprövning av ett avtals giltighet har fastställts att det förelegat tvingande hänsyn till ett allmänintresse (se de olika skrivningarna i prop. 2009/10:180 s. 198-199 angående sanktionsvärde, avgiftens

storlek och eftergift när det föreligger tvingande hänsyn). En sådan ordning skulle dessutom riskera att vara oförenlig med rättsmedelsdirektivets krav på att de alternativa sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Solatum har, enligt vad bolaget uppgett till förvaltningsrätten i målet om avtalsogiltigheten, påbörjat arbetet med att ta fram underlag till en ny upphandling under hösten 2012. Upphandlingen annonserades först i mars 2013, det vill säga cirka tre månader efter att det ursprungliga avtalet med Rentav löpte ut och inte mindre än nio månader efter att det sades upp av Solatum. Förvaltningsrätten har också i den underliggande domen gjort bedömningen att Solatum brustit i sin planering och framförhållning. Mot denna bakgrund anser Konkurrensverket att det i förevarande fall föreligger skäl att bestämma upphandlingsskadeavgiften till ett belopp som motsvarar vad som bör gälla vid en otillåten direktupphandling av normalgraden.

De invändningar som Solatum anfört är inte av sådan karaktär att de inverkar sänkande på upphandlingsskadeavgiftens storlek. Behovets karaktär och vikt kan i sig inte tillmätas betydelse vid bedömningen av sanktionsvärdet. De omständigheter som föregick den otillåtna direktupphandlingen kan inte medföra att sanktionsvärdet ska bedömas lägre än vad som återspeglas i Konkurrensverkets yrkande i målet.

När det gäller Högsta förvaltningsdomstolens avgörande den 30 juni 2014 i mål nr 5117-5121-13, så angav inte Högsta förvaltningsdomstolen att det faktum att avtalen fått bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse skulle inverka sänkande på upphandlingsskadeavgiftens storlek, trots att den frågan var uppe till diskussion mellan parterna i målen. Högsta förvaltningsdomstolen pekade i stället på att omständigheterna i huvudsak legat utanför vad de upphandlande myndigheterna själva kunnat förutse och påverka, att det varit fråga om anskaffning av livsmedel som inte kunnat anstå, att avtalen tidsbe-

gränsats och varit avsedda att gälla endast till dess inköp kunnat göras enligt en ny annonserad upphandling. Avtalen i upphandlingen började inte gälla förrän cirka åtta månader hade förflutit efter att tilldelningsbesluten i den ordinarie upphandlingen hade meddelats och avtalen var konstruerade på så sätt att de upphörde att gälla så snart ordinarie avtal kommit på plats.

När det gäller Solatums av förvaltningsrätten konstaterade otillåtna direktupphandling, var den tidsbrist som uppkom för bolaget inte föranledd av omständigheter som i huvudsak legat utanför vad bolaget själv kunnat förutse och påverka. I egenskap av avtalsslutande upphandlande myndighet har Solatum dels haft helt avgörande inflytande över utformningen av det tidigare avtalet (som blev föremål för tvistiga tolkningar av avtalsparterna). Det är som bekant inte leverantörerna som utformar avtalen vid offentliga upphandlingar, utan detta görs av den upphandlande myndigheten. Att avtalet visade sig medge utrymme för tolkningar var således en omständighet som Solatum kunde påverka och förutse.

Vidare har Solatum under lång tid före annonseringen av den nya upphandlingen i mars 2013 haft kännedom om såväl oenigheten med leverantören rörande tolkningen av avtalet som de praktiska problem kring utförandet av städtjänsterna som ansågs föreligga. Detta är väsentliga skillnader från vad som var fallet för de upphandlande myndigheterna i rättsfallet från Högsta förvaltningsdomstolen ovan.

Även om det för Solatum kan ha varit önskvärt ur ett praktiskt perspektiv att samordna den nya annonserade upphandlingen avseende städningen på Vallaskolan med städning av andra skolor och lokaler i kommunen och att man därför passade på att samordna dessa när avtalet med Rentav ändå sades upp, så borde Solatum ha gett den nya annonserade upphandlingen prioritet. Att Solatum i den uppkomna situationen valde att samordna den annonserade upphandlingen, vilket medförde att annonseringstidpunkten sköts framåt i

tiden, är inte en omständighet som kan inverka sänkande på sanktionsvärdet och upphandlingsskadeavgiftens storlek i förevarande mål.

Konkurrensverket menar att de omständigheter som föregick den av förvaltningsrätten konstaterade otillåtna direktupphandlingen inte medför att sanktionsvärdet kan bedömas lägre än vad som återspeglas i Konkurrensverkets yrkande i målet. Omständigheterna kan inte betraktas som udda eller på annat sätt förmildande, utan är av det slaget som enligt Konkurrensverkets erfarenhet torde kunna känneteckna många otillåtna direktupphandlingar som sker på grund av bristande planering, framförhållning och handlingskraft.

Avtalets totala värde uppgår till ett belopp om 1 120 000 kr. En upphandlingsskadeavgift om 85 000 kr utgör cirka 7,5 procent av kontraktets värde och är enligt Konkurrensverket mening, vid en sammantagen bedömning av omständigheterna och med hänsyn till de individual- och allmänpreventiva aspekterna, en proportionerlig sanktion för den i den lagakraftvunna domen konstaterade överträdelsen.

Solatum yrkar i första hand att ansökan ska avslås, i andra hand att upphandlingsskadeavgiften ska efterges och i tredje hand att avgiften ska sättas ned. Till stöd för sin inställning anför Solatum i huvudsak följande.

Syftet med det tillfälliga avtalet var aldrig att kringgå lagstiftningen eller att ge någon leverantör fördelar. Avtalet med ISS var nödvändigt för att säkerställa arbetsmiljön för elever och skolpersonal under den tid det tog att ta fram och genomföra en ny upphandling av städtjänster. Avtalet sträckte sig enbart över den tidsperiod som den nya upphandlingen pågick. Arbetet krävde sin tid och det uppsagda avtalets uppsägningstid var för kort för att Solatum skulle hinna utarbета ett fullständigt underlag inför den nya upphandlingen. Arbetet med den nya upphandlingen startades efter att föregående avtal sagts upp och utan onödig tidspillan.

Det tidigare städavtalet som ingicks med Rentav löpte i ett år som första fasta avtalsperiod. En bit in på avtalsperioden började brister uppstå som med tiden blev allt allvarigare. Avtalet mellan Solatum och Rentav visade sig medge utrymme för tolkningar gällande tillkommande kostnader för skolans städning på grund av att elevantalet på skolan hade ökat markant. Därmed blev det ett mer omfattande städbehov i förhållande till tiden när det uppsagda avtalet upphandlades och tecknades. Det beslutades då att avtalet inte skulle förlängas och att ny upphandling skulle göras på ett underlag som är förenligt med de aktuella skolverksamheterna, i synnerhet avseende Vallaskolan.

För att kunna följa LOU, beakta tiden för eventuell överprövning, för att hinna med att arbeta fram ett hållbart förfrågningsunderlag för de ingående och ytmässigt omfattande skolfastigheterna samt att på ett bra sätt involvera verksamheterna vid framtagandet av förfrågningsunderlaget, var den kvarvarande avtalstiden på det uppsagda avtalet som löpte fram till årsslutet 2012, alldeles för kort för att få fram ett nytt avtal. Det hade varit oansvarigt att lägga ut ett underlag för upphandling utan skolpersonalens aktiva medverkan. Syftet med LOU är att främja konkurrensen, ge företagen goda förutsättningar att räkna fram ett bra anbud och skapa goda förutsättningar för ett bra övertagande som inte hindrar eller stör verksamheten. Solatum tog därför beslutet att göra en kortare direktupphandling på grund av synnerliga skäl, då det annars skulle ha uppstått allvarliga arbetsmiljöproblem för både elever och skolpersonal. Avtalet syftade enbart till att säkerställa en bra lokalvård samt god arbetsmiljö och var inte tidsbundet för en längre period än tiden det tog att slutföra den nya upphandling som pågick. Konkurrensverket påstår att detta tagit nio månader, vilket verket anser berott på dålig planering. Solatum menar att anledningen till att upphandlingen inte annonserades tidigare berodde på att det inte fanns det behovet när avtalet tecknades med ISS. Avtalets längd avgjordes med hänsyn till att Solatum ville säkerställa en bra övergång för den leverantör som skulle vinna upphandlingen. En sådan övergång

görs bäst när det finns möjlighet till nollställning/överlämning och introduktion av en ny aktör. På en skola sker detta bäst när det inte finns elever närvarande, dvs. under sommarlovet.

Domstolen ska vid bestämmande av avgiften storlek ta särskild hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är. Av förarbetena framgår att såväl försvårande som förmildrande omständigheter ska beaktas. Vidare så uttalas att när ett avtal får bestå med hänsyn till ett tvingande allmänintresse kan antas att det åtminstone i vissa fall kan vara fråga om en överträdelse där sanktionsvärdet är förhållandevis lågt och att överträdelser i en del av dessa fall snarare kan antas bero på de allmänna omständigheterna än på ett medvetet kringgående av upphandlingslagstiftningen. Förmildrande omständigheter kan föranleda att avgiften bestäms till ett lågt belopp och i ringa fall inte alls döms ut (Högsta förvaltningsdomstolen mål nr 5117-5121-13 samt prop. 2009/10:180 s. 198 och 369 f.).

Solutum menar att det finns flera förmildrande omständigheter. Upphandlingar både före och efter den nu aktuella direktupphandlingen har annonserats och upphandlats helt i enlighet med LOU. Det direktupphandlade avtalets längd var begränsat i tiden och saknade möjlighet till förlängning. Den upphandling som senare annonserades vann ISS, vilket visar att ingen leverantör lidit eller riskerat att lida skada. Vidare är summan om 7,5 procent av kontraktsvärdet oproportionerligt hög i förhållande till den överträdelse som kan anses ha skett. Omständigheterna talar för att överträdelsen bör anses som ringa varför upphandlingsskadeavgiften inte alls ska dömas ut. I händelse av att en upphandlingsskadeavgift ska dömas ut vitsordas en maximal summa om 10 000 kr.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser m.m.

Om allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse får allmän förvaltningsdomstol besluta att en upphandlande myndighet ska betala en upphandlingsskadeavgift (17 kap. 1 § 2 LOU).

Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet (17 kap. 4 § LOU).

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas och om det finns synnerliga skäl får avgiften efterges (17 kap. 5 § LOU).

När det gäller beräkningen av avgiftens storlek anförs bl.a. följande i förarbetena till 17 kap. LOU. Beslutande instans bör ha ett betydande utrymme att inom givna beloppsramar fastställa avgiftens storlek. Sanktionen ska dock vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Ju allvarligare överträdelsen kan anses, desto högre belopp bör avgiften fastställas till. Otillåtna direktupphandlingar anses vara en av de allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet, vilket bör leda till att sanktionsvärdet i dessa fall ofta kan anses vara högt. Förmildrande omständigheter kan vara att den upphandlande myndigheten fortsätter att köpa varor eller tjänster från ett avtal som har löpt ut, men där ett nytt avtal inte kan ingås på grund av en pågående överprövningsprocess eller när ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse. När ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse kan det antas att det åtminstone i vissa fall kan vara fråga om en överträdelse där sanktionsvärdet är förhållandevis lågt. Överträdelser kan i en del av dessa fall snarare antas bero på de allmänna omständigheterna än på ett medvetet kringgående av upphandlingslagstiftningen. Det följer emellertid av ändringsdirektivet att

en sanktion ska påföras i dessa fall. Förmildrande omständigheter kan föranleda att upphandlingsskadeavgiften bestäms till ett lågt belopp och i ringa fall inte alls döms ut (prop. 2009/10:180 s. 197 ff. och 370).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten har i dom den 3 december 2013 i mål nr 2097-13 om överprövning av giltigheten av ett avtal som ingåtts mellan Solatum och ISS (målet om avtalsogiltigheten), funnit att det varit fråga om en otillåten direktupphandling men låtit det aktuella avtalet bestå av tvingande hänsyn till allmänintresse. Domen har vunnit laga kraft. Det föreligger därmed förutsättningar att besluta om att påföra Solatum upphandlingsskadeavgift.

Förvaltningsrätten finner inledningsvis inte att det som framkommit i målet utgör synnerliga skäl och att det därför skulle framstå som orimligt eller stödjande att ta ut upphandlingsskadeavgiften (jfr prop. 2009/10:180 s. 198 f.; se även Kammarrätten i Göteborg mål nr 5703-13).

Förvaltningsrätten konstaterar att kontraktsvärdet är 1 120 000 kr och att det tillfälliga avtalet löpte från den 1 januari 2013 – 31 juli 2013, dvs. sju månader. Det är i målet fråga om en otillåten direktupphandling, vilket anses vara en av de allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet. Sanktionsvärdet bör därför som utgångspunkt anses vara högt. Den överträdelse som Solatum begått kan således inte anses vara ringa. Förvaltningsrätten har därför att ta ställning till upphandlingsskadeavgiftens storlek.

En upphandlingsskadeavgift ska bestämmas till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får dock inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet om 1 120 000 kr. Upphandlingsskadeavgiften ska därför bestämmas till ett belopp inom ramen 10 000 kr och 112 000 kr.

Konkurrensverket har hävdade att omständigheterna i målet talar för att den överträdelse som skett är av normalgraden. Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2014 ref. 69 fastställt kammarrättens bedömning när det gäller grunden för beräkning av konkurrensskadeavgiftens storlek. Kammarrätten fann bl.a. att det vare sig av lagtext eller förarbeten kan läsas ut att sanktionsvärdet ska fastställas till en viss procentandel av kontraktsvärdet. Vidare ansåg kammarrätten att beloppsbegränsningen i lagrummet måste innebära att överträdelsens allvarlighetsgrad ska fastställas utifrån en helhetsbedömning där kontraktsvärdet är en av flera avgörande faktorer.

De affärsstrategiska överväganden Solatum gjort då man valt att samordna Vallaskolans behov med övriga skolor och objekt och därmed förskjutit tidpunkten för annonsering, anser inte förvaltningsrätten under rådande omständigheter varit motiverade. Det förhållandet att Solatum inte ansett att det funnits behov av att annonsera tidigare på grund av att Solatum inte hade det behovet då bolaget tecknat det tillfälliga kontraktet med ISS med löptid fram till den 31 juli 2013, indikerar också bristande planering från Solatums sida. Det Solatum anfört senare om att avtalet inte varat längre tid än vad som varit absolut nödvändigt, framstår därför inte som korrekt. Omständigheterna har varit sådana att människors allmänna hälsa påverkats och Solatum har genomfört en otillåten direktupphandling, vilket borde ha föranlett bolaget att prioritera annorlunda. Att det funnits behov av ett smidigt övertagande av en ny leverantör motiverar inte i tillräcklig mån den tid som det tagit innan en annonserad upphandling genomförts och den nya leverantören kunnat överta uppdraget. Mot detta ska dock ställas att det tillfälliga kontraktet som ingåtts med ISS den 1 januari 2013 varit tidsbegränsat och uppgått till ett lågt värde.

Konkurrensverket har anfört att det inte kan ha varit lagstiftarens avsikt att upphandlingsskadeavgiften ska sättas ner så snart det i ett mål om överprövning av avtalets giltighet har fastställts att det förelegat tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Förvaltningsrätten anser att det mot bakgrund vad som

anförts ovan under citerade förarbeten, liksom i avgörandet från Högsta förvaltningsdomstolen i mål nr 5117-5121-13, i vissa fall kan vara fråga om en överträdelse där sanktionsvärdet är förhållandevis lågt och att överträdelser i en del av dessa fall snarare kan antas bero på de allmänna omständigheterna än på ett medvetet kringgående av upphandlingslagstiftningen.

Mot bakgrund av målet om avtalsogiltigheten kan förvaltningsrätten konstatera att den otillåtna direktupphandlingen till största del orsakats av förhållanden hänförliga till bristande planering, framförhållning och en bristande affärsstrategisk analys inför den ursprungliga upphandlingen, dvs. den upphandling där Rentav antogs som leverantör. Till en mindre del kan dock det förhållandet att elevantalet på Vallaskolan ökat markant efter att avtalet slutits med Rentav anses vara en omständighet som Solatum inte kunnat påverka eller förutse. Denna omständighet uppfattar förvaltningsrätten också har rubbat förutsättningarna för det ursprungliga kontraktet med Rentav på ett sätt som det inte rimligen kan krävas att Solatum borde ha förutsett. Förvaltningsrätten finner således att de allmänna omständigheterna varit sådana att sanktionsvärdet är något lägre än vad Konkurrensverket gjort gällande i målet.

I fråga om det som Solatum anfört i övrigt om att bolaget annonserat upphandlingar både före och efter den otillåtna direktupphandlingen och om syftet med den otillåtna upphandlingen, finner förvaltningsrätten inte påverka bedömningen av upphandlingsskadeavgiftens storlek. Avsaknad av försvärande omständigheter utgör inte förmildrande omständigheter och är uttryck för ett cirkelresonemang som framstår som främmande utifrån lagstiftarens överväganden i samband med bestämmandet av upphandlingsskadeavgiftens storlek (jfr prop. 2009/10:180 s. 197 ff.).

Beträffande Solatums påstående att ingen leverantör lidit skada då resultatet av den annonserade upphandlingen blivit att samma leverantör antagits som vid den otillåtna direktupphandlingen är ett hypotetiskt argument, eftersom

det utifrån den utredning som lagts fram i målet inte går att fastställa hur resultatet hade blivit om Solatum hade planerat och genomfört en annonserad upphandling i sådan tid att en direktupphandling inte hade varit nödvändig. Det Solatum anfört i denna del kan därför inte medföra att upphandlingsskadeavgiften ska sättas ner.

Förvaltningsrätten finner således att det bl.a. förekommit vissa omständigheter som Solatum inte kunnat påverka eller förutse och som Konkurrensverket inte tagit hänsyn till i sitt yrkande. Förvaltningsrätten anser att en effektiv och avskräckande sanktion som står i rimlig proportion till överträdelsens allvar uppgår till 70 000 kr.

Konkurrensverkets ansökan ska därför delvis bifallas och Solatum ska förpliktas att betala 70 000 kr i upphandlingsskadeavgift.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C).

Per-Olov Larsson
rådman

Målet har föredragits av föredraganden Benjamin Älmedal.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.